

מסורת הש"ס

ב"ב פ"ב ד' ס' ו' וממנו
ר"ש

תורה אור השלם

1. כי יבצר איש שדה או
כרם ושלח את בעירו
ובער בשדה אחר מיטב
שדהו ומיטב כרמו
ישלם: שמות כ"ד
2. ויבן גבש שור איש את
שור רעהו ונתן ויקרו
את השור הדי וחצו את
כספו וגם את המת
חצו: שמות כ"א לה

גליון הש"ס

גמ' שור רעהו אבר
המטא. ע' משנת רש"י
מלך י"ד סמן רמט:

מוסף רש"י

ר' ישמעאל סבר
בדניוק שיימינן. דהא
דמנין קתא שפולס לו
דמי טוקי מרקק מיטב.
אדתי דניוק קאי משלם
ליה טוקי דמי טוקי קרקע
מיערות שלו בשות טוקי.
שתי הוה מיטבט שתי
של ניחן (ר"ב ו'). ור"ע
סבר בדניוק שיימינן.
למיטב קרקע. דייכי ליה
מעדיית דדיה (סו.א).
שדה האמורה למטה
של ניחן. והכי קאמר
קרא שם ית למיחן
קרקע הדומה לעדיית
דניוק ישלם לו השתה
שדהו דמי טוקי (סו.א).
מיטב שדהו ישלם.
דהאיך דקא משלם.
דדיה טוקי של טוקי ולא
אחי גוריה שיה ויעקב ליה
לקרא (סו.א). ואחיי קרא.
דמשלם מיטב דהאיך קרא
משלם (סו.א). דמשלם ליה
מיערות. דדיה. הויאל
חזרות שלו לא הוה
עדיית דניוק (סו.א). ולא
שור של הקדש. דלמ
גמ' שור של קדש פטור.
והוה הדין לכל אהר טוקי
שלם טוקי את ההקדש
פטור. וקרא אחיינא לכי
נקט שור הקדש ולא טוקי
לה נאכילתו הכהנו שדה
הקדש. משום דלא משמח
לה. דאי שיה מוס להכניס
הו ובעדה הדיית דמי.
ולכא למישר ק"ו להקדש.
ושדה הקדש נמי דהו
לנזק דקא הדין. או
המקדש פדיוהו ללמחר או

הניזקין פרק חמישי גיטין

מ"א.

עין משפט
גר מצוה

ב"ב פ"ב ט"ז
ג' מ"י פ"ח מהל' טוק
מתוך הלכה א' סנה שפן
טו:

בגון שהיתה עדיית דניוק כזיבורית דמייק. ואפסכא לא מני
למימר דר"ע מודו דליתו נתן אלא מעדיית שיש לו ואינו חייב
לקנות דלמנין כפ"ק דבבא קמא (דף ט'): אין לו אלא זיבורית כולן
גזינן מן הזיבורית ומיהו אי בשל עולם הן שמין לר"ע הוה מני
למימר כגון דלית ליה למיזיק עדיית
זיבורית זיבורית זיבורית דדיה
כעדיית דעלמא ועדיית דדיה כעדיית
דניוק ואפילו למאן דלמחר בשלו הן
שמין הוה מני למימר דליתא זיבורית כולן
כגון דעדיית דמייק כזיבורית דניוק
דלמ"ד או כסף או מיטב משלם כסף
לר' ישמעאל ולר"ע משלם מיטב שלו:
שוד רעהו אמר רהמנא ואי שור
ש"ה הקדש. תמינה אמאי
לא מוקי לי בשן ורגל שזיק את
ההקדש דהתם לא כתיב רעהו
ומקן ליכא למילף שכן אינה נרשמת
מתחילתה וגזירה שיה דתחת תמינה
ישלם כסף לא נתקבלה אלא לענין
מיטב דוקא ולא לענין משלומי דאי
לכל מילי אי"כ נפטרו כוליה ברשות
הרבים וכלים ושור פסולי המוקדשים
וטמון וי"ל כיון דכתיב רעהו תו
ליכא למילף מיטב בשן ורגל שזיק
את ההקדש מק"ו להדיק דליתא
למיספך מה להדיקו שכן יפה כמו
לענין קרן וכה"ג פריך כסמון שכן
יפה כמו בניוקין וכי קאמר אלא
כאומר הרי עלי מנה וכו' לא צעי
לאוקמא בשן ורגל משום דמניוקין
אמניק אסיק אדעתיה שפיר דליתא
למיספך שכן יפה כמו אכל מניוקין
אמניק לא הוה סלקא דעמיה למיפך
דהא כי מוקי לה כר"ש בן מנסיא לא
פרכינן מה להדיקו שכן יפה כמו
לענין רביית ואונאה שזיק ועוד
יש לומר דכולהו טוקין פטורין בהקדש
דכמותא גירושלמי בריש פרקא דלמחר
במה אן קיימינן אי בהכשר טוקי הוה
מנינא שור רעהו ולא שור של הקדש
ואי צמיק גופו הוה מני רבי מייה
טוקין להדיקו ואין טוקין לגזוהו אלא
באומר הרי עלי מנה כו' משמע דלא משכח טוקין להקדש לא בשן
ורגל ולא בחדש המזיק וכפ"ק דבבא קמא (דף ט'): נמי תנן נכסיש שאין
בהן מעילה ואכולהו ד' אבות קאי ואפילו אמניק אדם למי"מ מצעיה
זה אדם והא דמשמע בפרק השואל (כ"ב דף ט'): דאדם המזיק את
ההקדש חייב לשלם קרן היינו מדרבנן וא"ת והא הקדש ליף מתרומה את
דכתיב בה (ויקרא כב) כי יאכל פרט למיזיק והתם בתרומה חייב לשלם
קרן דמזיק ממון הכן הוה וי"ל דלע"ג דבתרומה חייב לשלם מ"מ
לא מהאי קרא שפיק אלא מקרא אחרינא דהוה בגזול חבירו ומיזיקו
והשתא כוליה טוקין דפטוריין בו בהקדש ילפינן מאדם דיותר ראוי
לחייב אדם המזיק גידים ממזיק ע"י כריית צור או שולח בעירו
וא"ת אי"כ רעהו דכמח רחמנא למה לי וי"ל דאי לאו דאשכחן צמד
דוכתא דפטור רחמנא להדיקו בהקדש לגמרי לא הוה דרשינן כי
יאלל פרט למיזיק אלא לפטור מחומש לחודיה: ורבי עקיבא סבר דהוה כר"ש בן מנסיא. ואם תאמר כפ"ק דבבא קמא (דף ט').
דפרכינן וליתני תרי גווני שור ומשני הא תבריה ר"ע לגזיזה אחמי חיקאי לו דליתני שור דלזיק הדיקו ושור דלזיק הקדש דדיינייהו
חלוקין גלבייה וי"ל דבהקדש לא קמיירי ווא"ת אחמי איכא למיפך מה להדיקו שכן יפה כמו בניוקין אדם וצור תאמר בהקדש שחורע
כמו בחדש המזיק דכי יאלל פרט למיזיק וצור דכתיב (שמות כב) והמת יהיה לו שמהת שלו וי"ל דליתא למיעבד ק"ו הכי מה קרן הדיקו
דקיל דחס אינו משלם אלא ח"ג גובה נמועד מן העדיית קרן ההקדש דחמיר לא כ"ש: ועוד מאי ק"ו דהקדש. פי' בקונטרס הויאל ומן
העדיית דקאמר ר"ע איחוק קאי ולאקולי אחא דיהיב ליה מויק מניזבורית אס כן מאי ק"ו להקדש גריעותא הוה וקשה דמ"מ אינטיקין ק"ו
דמשלם ממיטב דניוק ולא מניזבורית דניוק וגרסה דר"פ מאי קל וחומר להקדש דלענין לחיובי מויק בהקדש לא קאמר דהא מרעהו נפקא
כדדריש ר"ש בן מנסיא אלא לענין מיטב קאמר ולא הוה ליה לר"ע לאהדורי לרבי ישמעאל ק"ו כיון שר' ישמעאל עצמו היה מודה בכך אי
לאו משום דפטור ליה לגמרי ור"י שלמה מרדווש תיך דה"פ מאי ק"ו להקדש דשיימינן צעדיית דניוק ולא דמניוק מני דעינן עדיית
הקדש שמה יש והקדש עדיית בסוף העולם טובה שיהי פטור ועל כהניך דשיימינן דלא שייך כלל למיטב דניוק:

ורבי